

Andrzej H. Jasiński
Wydział Zarządzania UW

**Aktywność badawczo-rozwojowa
przedsiębiorstw
kluczem do wzrostu innowacyjności
gospodarki**

VII Letnia Szkoła Innowacji
Rogów, 9-11.09.2013

- **Na scenie innowacji – bez zmian**
- **B+R w przedsiębiorstwach a innowacyjność gospodarki**
- **Rola B+R we współczesnym przedsiębiorstwie**
- **Przyczyny i niedoskonałości**
- **Konkluzja**

23,2% → **21,4%** → **17,1%**
(2004-6) **(2006-8)** **(2008-10)**

Syndrom 14%

- odsetek firm, które inwestują w B+R **(13,8)**,
- udział nakładów na B+R w nakładach na działalność innowacyjną przedsiębiorstw **(14,1)**,
- odsetek pracowników badawczych zatrudnionych w przedsiębiorstwach **(14,2)**

**Przyczyna spadku: malejące wydatki firm
na działalność innowacyjną**

**14,7 mld
(2005)**

**23,7 mld
(2008)**

**19,3 mld
(2011)**

(ceny bieżące)

**Winien kryzys gospodarczy.
Ale czy tylko?**

Reasumując

- po pierwsze, nie widać poprawy poziomu innowacyjności polskich firm przemysłowych w ostatnich latach; są wręcz symptomy pogorszenia,
- po drugie, wielce martwi niedostateczna współpraca przedsiębiorstw z jednostkami naukowymi, gdzie powstaje zdecydowana większość nowych rozwiązań naukowo-technicznych w Polsce,
- po trzecie, szczególnie niepokoi znikomy potencjał badawczo-rozwojowy w firmach (z ang. *in-house R&D*) oraz bardzo skromny wysiłek finansowy przedsiębiorstw w zakresie B+R.

Kraj	BERD/GERD (w %)	GERD/PKB (w %)	SII
Finlandia	68,1	3,87	0,70
Szwecja	58,8	3,42	0,75
Dania	60,2	3,06	0,74
.....			
Polska	27,1	0,74	0,28

Wysoki wysiłek B+R firm --> wysoka innowacyjność gosp.

**Niepokoją nie tylko niskie nakłady firm na B+R,
ale również odwrócone proporcje:**

- **W EU-15: ok. 1/3 nakładów na B+R (GERD) pochodzi z budżetu państwa, zaś ok. 2/3 z sektora firm, notabene, zgodnie z tzw. celem barcelońskim; w Polsce – odwrotnie: 55,8% oraz 28,1%,**
- **W EU-15: udział nakładów na badania stosowane jest wyższy niż na badania podstawowe; w Polsce – odwrotnie: 24,0% oraz 36,4%.**

Krajowy wysiłek finansowy w zakresie B+R

został wyraźnie przyhamowany i relatywnie maleje.

- **w l.2007-11 dopływ środków z zagranicy (głównie z funduszy unijnych) wzrósł 3,5-krotnie, przy czym skok nastąpił w roku 2010; zaś udział środków krajowych wyraźnie zmalał z 95,3% do 86,6%**
- **w tym czasie tempo przyrostu nakładów krajowych spadło z 17% w 2008 roku do ok. 7% w roku 2010 i ok. 10% w roku 2011 (w stosunku do poprzedniego).**

Nie wykorzystano szansy, która może się już nie powtórzyć.

Główne przyczyny małego wysiłku B+R polskich firm

- **brak wolnych środków finansowych**
- **niedocenianie przez menedżerów roli inwestycji w B+R dla rozwoju firmy w długim okresie**
- **naturalna obawa przedsiębiorców przed dużym ryzykiem związanym z ewentualnym urynkowaniem wyników badań**
- **brak własnego, zakładowego zaplecza B+R wśród wielu firm, nie tylko małych**
- **praktycznie brak wsparcia ze strony budżetu państwa, które mogłoby odegrać rolę bodźca do zwiększania wydatków B+R przez firmy**

Strukturalne niedoskonałości w polskiej gospodarce

- (1) **brak w pełni ukształtowanego rynku B+R i innowacji, w tym niski popyt na innowacje, słabość sił konkurencji, mała skala dyfuzji innowacji,**
- (2) **zła lokalizacja potencjału B+R („daleko rynku”),**
- (3) **niedostateczna współpraca między sektorem B+R a sektorem biznesu,**
- (4) **brak kultury innowacyjnej w firmach (i nie tylko)**
Ponadto:
- (5) **niesprawności w polityce innowacyjnej**
-
- (6) **znikomy wysiłek B+R polskich firm**

**Dużo zależy od samych firm –
konieczna zmiana ich sposobu myślenia**

**Tak, jak ekonomista pochodzi do procesu
inwestycyjnego:**

- **jak nakłady (inwest.) a nie jak koszty (bieżące)**
- **wariantowo**
- **z określeniem stopy zwrotu**
- **oceniając ryzyko**
- **wykorzystując dostępne ulgi (inwestycyjne)**
- **(ewent.) stosując montaż finansowy**

Konkluzja

Z punktu widzenia innowacyjności gospodarki w Polsce, obecnie kluczową sprawą jest aktywizacja działalności firm w zakresie B+R.

Tędy wiedzie ważna – jeśli nie najważniejsza - droga do zwiększenia innowacyjności polskich firm.

Wzrost wysiłku finansowego firm połączony ze zwiększeniem ich potencjału B+R powinien pociągnąć za sobą wzrost ich poziomu cywilizacyjnego, co z kolei zwiększy zdolności firm zarówno do absorpcji, jak i generowania innowacji.